

לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן ר' טובי ז"ל ורעייתו רישא רחל בת ר' אברהם שלמה

(Monsey, NY)

*** פלג המנחה עש"ק - 5:43**

הדלקת נרות לשבת - 6:43

זמן קריאת שמע/המ"א - 9:09

זמן קריאת שמע/הגר"א - 9:45

סוף זמן תפילה/להגר"א - 10:47

שקיעת החמה שבת קודש - 6:59

מוצ"ש קצא הצוכבים - 7:49

צאה"כ / לרבעו תם - 8:11

ימי שמדליק מוקדם אין לאחד מזמן עצם קבלת השבת (משי"אמר "בואי ללה")

תורה תבלין

A Torah Taolin Publication

34 Mariner Way Monsey NY 10952

NOW AVAILABLE ONLINE AT

WWW.TORAH TAVLIN.ORG

TO VIEW ARCHIVES, STORIES, ARTICLES OF INTEREST OR TO SUBSCRIBE TO RECEIVE THIS EMAIL WEEKLY

שבת קודש פרשת וילך - שבת שובה - ו' תשרי תשע"ו **Shabbos Parshas Vayelech - September 19, 2015** **טיב התבלין**

מאת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבעוביץ שליט"א ר"י שער השמים ירושלים עה"ק

וחרה אפי בו ביום ההוא ועיזבתים והסתרתני פני מהם וזיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות (לא-יו) - תכלית ההסתרה

אָזנה, כאן מגלה לנו הכתוב, מהי הסיבה המביאה לידי רבוי הצרות, כי אוד שדיאה האדם שהוא מוקף בצרות שונות ומשונות, יבוא לידי הכרה כי הסיבה הגורמת לכל זאת היא 'על כי אין אלהי בקרב' היינו שהאמונה שהש"ת שורה בקרבו נעדרת ממנו, כי על כל בר ישראל להאמין שהש"ת בקרבו, כי כל אחד מ ישראל הוא חלק אלוהי ממעל ממש, וגם אם הוא חוטא ופשע נגדו, שוכן הש"ת בקרבו, וכדכתיב (ויקרא טו, טז): 'השוכן אתם בתוך טומאותם, אבל כשאין הוא מאמין בדבר, אז גורם הוא הסתרה, והיא המביאה לידי כל הצרות המעיקים עליו ר"ל. אך גם אז כשהאדם מוקף בחבלין דמעיקין, עליו להתחזק כי לאמיתו של דבר הקב"ה עמו בכל עת, וכדפירש רש"י בד"ה והסתרתני פני - כמו שאני רואה בצרתם, והיינו שלאמיתו של דבר הקב"ה עמו, רק הוא מסתיר עצמו ונראה כמי שאינו בנמצא, אך אין זה כי אם אהיות עינים כי לאמיתו של דבר לא שייך שיהיה העדר אלקות ח"ו, כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו, ואילו היה מסלק חיותו לרגע אחת היתה הכל לתוהו ובהו, ועל כן עליו להתחזק כי הקב"ה עמו, רק שמסתיר עצמו עד שהאדם אינו מבין את הנהגתו ודרכיו, ואי אפשר לו להבין לעת כזאת את הטובות הנמצחים על ידי הנהגה זו.

רוב הנסיונות העוברים על האדם בעולם הם בענין ההסתרה בעתות צרת, עולמנו הוא עולם ההסתרה והנסיונות, ולעת כזאת צריך האדם להתאזר באמונה איתנה, וזיהיה זהו מלהתרעם על מדותיו של הש"ת, ואדרבה, העבודה לעת כזאת הוא קבלת הדברים באהבה, וח"ו לא לכעוס על הבורא, וודאי לא לבוא אליו בטענות בשום אופן שבעולם, ולא לחשוב שהבורא מחוייב לו שום דבר. הקושי הגדול בנסיונות של הסתרה הוא, כשהם באים על האדם העובר את הש"ת, ואינו יודע על מה ולמה נתכוו צרות אלו על ראשו, ואז עליו לדעת שכל אלו המה נסיונות האמונה, והוא הענין של 'בקרבוי אקדש' שהבורא מתקדש על ידי הקרובים שלו, כי אילו ניתנו אלו הנסיונות לאדם שחטא והוא מקבל עליו דין שמים באהבה, אין בזה כל כך חידוש. אבל זה העובר הש"ת, ואינו מוצא בו איהה דופי, ואעפ"כ מתחזק באמונה בבוראו, הרי הוא גורם קידוש שם שמים באופן נעלה מאוד. והוה גם בכלל מה שאמר הכתוב (משלי ג יב) כי את אשר יאהב ה' יוכיח, וידע האדם כי הגם שעובר עליו נסיונות קשים ומרים, בכל זאת בכוחו להתחזק נגדם ודאה מה שאמר חז"ל (כתובות טו) אמרי אינשי לפום גמלא שיחנא. פירש רש"י לפי כח הגמל יטעיניו משא. כך גם מי שיש לו נסיונות קשים כמו משא קשה של הגמל, הרי זה יראה שיש בכוחו להתגבר עליהם.

והוה תכלית ההסתרה, ההחזרת האמונה, כי המאמץ בעת שההצלחה מאירה לו פנים אינה הוכחה שאמונתו שלימה, כי הגם שהוא מאמין, בכל זאת לא עמד בפני קושי המעכבו מאמונתו, אמנם בעת שאין ההצלחה מאירה לו פנים, ואינו יודע סיבה לצרות, ואעפ"כ מתגבר על רגשותיו ומחזיר האמונה בבוראו, ומשננן לעצמו כי הצור תמים פעלו, וצדיק ה' בכל דרכיו, ורק שאין אנו מבינים את דרכיו, או מוכיח הוא כי אמונתו היא שלימה ואיתנה.

ועל דרך זה פירש **האזהרה הק'** את מה שנאמר 'זיהיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך, והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלוהיך שמה'. וכתב האה"ח הק', 'ויש להעיר, למה הוצרך לומר 'הברכה', כיון שהדבר הסובב התשובה הוא מורא הקללה, א"כ, לא היה לו לומר אלא 'כי יבוא עליך הקללה', ונראה לומר, כי בא להעיר דבר שבו ישיב אל לבו לשוב בתשובה, והוא, כי ישכיל אשר בחיטובו מעשיו לפני ה' ברוך הוא הברכה אשר תסובבנו, ועת אשר יסור מיני אורח החיים, הקללה אשר תבואהו, ומזה ישכיל להשיב אל לבו, כי זולת מבחן הברכה שיהיה בה בעשות רצונו יתברך, לא יצדיק סיבת הקללה שהיא לצד עוובה את ה'. והשבות אל לבבך - פירוש, לצד שורשעים לבבם טועה, לזה אמר 'והשבות אל לבבך' הטועה בדרך כל טוב. ואומרו 'בכל הגוים וגו', פירוש, בכוח טענת חיותו גולה ונידח בכל הגוים, **ויאמר ללבו: ראה מה גרמו מעשי הרעים, וידע כי רע ומר עוובו את ה', (כנ"ל וא"כ, כדאי לו לשוב אליו כדי להניצל מדע ומר' זה),** והוא אומרו, 'והשבות אל לבבך, (בטענת) כל הגוים אשר הדיחך ה' אלוהיך שמה' וכו'. והטעם שדובר הכתוב בדרך זה-**בכל הגוים וגו'**, להיות שימצא המסת טענה לסתור הוכחת הגלויות באומרו, כי הלא יש כמה וכמה מהאומות שיקרה להם כזה שיגלו מעל אדמתם, לזה אמר 'בכל הגוים', כי אין גלות כגלות ישראל, אשר נתפודו בארבע רוחות העולם, והוא אומרו 'בכל הגוים (וא"כ מוכח) אשר הדיחך ה' אלוהיך שמה' (בדרך ענין על עיונותיה).

הש"ת יסיע שתיחה אמתנתנו בו חדרו עונש עמוק בלבנו, ושנזכה במהרה שתתגלה מלכותו עלינו, ואז נזכה לראות כי הש"ת מלכינו והוא משיענו.

נמשל: Our preparations before the holy day of *Yom Kippur* keep us busy all day. We know that we are about to stand before the King of all Kings and confess our sins so that we and our families may merit a year of life and happiness. What

A SERIES IN HALACHA LIVING A “TORAH” DAY למעשה הלכה

Selected Halachos of Aseres Yimei Teshuvah

Avinu Malkeinu. There is a *tefillah* from the **Arizal** quoted in **Sefer Mishnas Chasidim** (an early Kabbalistic work) ⁽¹⁾ to say with the words: "אבינו מלכנו כתבו בספר פרנסה וכלכלה". The text of the *tefillah* reads as follows: אלקי ואלקי אבותי "הי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שתתן לי ולביתי ולכל הסמוכים על שולחני היום ובכל יום ויום מזונתי בכבוד בזכות שמך הגדול [דיקרוטא] הממונה על הפרנסה"

The bracketed Name of *Hashem* is not said; rather one just looks at it without articulating the Name (like we do by *Birchas Kohanim*). This *tefillah* is brought in many *Nusach Sefard machzorim* and *siddurim*. There is somewhat of a discrepancy as to the exact time to say it. From the source quoted above, it seems one should say this *tefillah* while the *Chazan* is reciting those words of "אבינו מלכנו". However, in the *machzorim* and *siddurim*, it seems to indicate that each individual should say the *tefillah* with his own personal recital of that line in "אבינו מלכנו".

Kaporos There is a custom before *Yom Kippur* to take a chicken and slaughter it as an omen that any bad things due to come onto a person is somewhat transferred onto the chicken leaving him/her clean and innocent ⁽²⁾. The ideal time for the *shechita* is in the early morning of *erev Yom Kippur* before daybreak, which is a time of goodwill in Heaven and the Gates of Mercy are wide open ⁽³⁾. Some do it right after daybreak. This

הוא היה אומר

Gerrer Rebbe, R’ Yehuda Aryeh Leib Alter ZT”L (Sefas Emes) would say:

“*The men were there to learn (Torah), the women were there to listen to the words and the children, why did they come? So that reward would be given to those who bring them along.*” If there really was no purpose for the small children to be there, then what sort of reward do those who brought them deserve? Rather, the extra exertion of parents to include their young children in *mitzvos* and all forms of *Avodas Hashem*, will result in *Hashem* rewarding them with children who will grow up to truly serve *Hashem* properly and do *mitzvos* as they should. This can affect Jews of all levels - even the simplest Jew can merit great children.”

R’ Tzadok Hakohen of Lublin ZT”L (Pri Tzaddik) would say:

“The concept of *Teshuva* was revealed to *Adam Harishon* through *Shabbos*, when he was able to reflect on his actions and discern the damage he had caused. Through the medium of *Shabbos*, he was able to realize the gravity of his iniquity and begin the process of *Teshuva*, and thus he called out to *Hashem*, 'ממור שיר ליום השבת'. This power of *Teshuva* inherent in *Shabbos* is particularly relevant on the first *Shabbos* of the year. It is well known that *Shabbos* influences the other six days of the week. So, too, this first *Shabbos* of the year infuses the concept of *Teshuva* into the days that precede and follow it - from *Rosh Hashana* through *Yom Kippur*.”

A Wise Man would say:

“When you die G-d won’t ask how many friends you had. He’ll ask how many people to whom you were a friend.”

Printed By: Mailway Services, Serving Mosdos and Businesses Worldwide Since 1980 (1-888-Mailway)

נתנרב ונתקדש לעילוי נשמת ר' סנדר חיים זאב ב"ר יחאל ישראל הדרט ז"ל * תנצב"ה

Merockdim

26 Parker Blvd. 845.362.0287

גברכת גמר חתימה טובה לכל עם ישראל ושניכה כולנו לשנה טובה מתוקה ומערכת אכ"ר

מעשה אבות סימן לבנים

כבוד כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר ... (לא-יא)

According to historians, the Great City Synagogue of Vilna was a privilege afforded the Jewish community from King Vladislav IV at his coronation in February 1633. The Jews of Vilna were granted the right to construct a brick synagogue on the spot where an earlier wooden synagogue stood. In 1635, a mammoth building was completed in the Jewish neighborhood, able to accommodate up to 3,000 people, in addition to a women’s section. It is clear that at that time, Vilna already had a considerable Jewish settlement. Over one hundred years later, the synagogue was damaged by a riot of the citizens using rocks to damage the exterior facade, but more catastrophically the interior of the synagogue was destroyed and looted.

The Great City Synagogue was rebuilt in the Schulhof (synagogue yard). Over the decades, the Great Synagogue continued to grow into a larger complex that eventually was surrounded to include 109 synagogues, a community council, and houses of prayer including the famed Gra shul of the **Vilna Gaon, R’ Eliyahu of Vilna ZT”L**. There were prayer halls for the artisan’s guilds, a *beis medrash*, *Talmud Torah*, *mikvaos*, a community center, the famous Strashun rabbinical library plus kosher meat stalls. The complex was ravaged during the the Second World War, although the Great City Synagogue was only partially destroyed by the Nazis when they entered Vilna. Much of the foundation and one retaining wall remained standing - the wall of the Gra shul with the inscription, “*Beis HaKnesses shel HaGra*” in bold letters.

When **R’ Yisroel Zev Gustman ZT”L** arrived back in Vilna, after having survived the holocaust in truly miraculous fashion with his wife and daughter, he surveyed the ruins of the city of his youth. It was heartbreaking. R’ Gustman had grown up in Vilna, the “Jerusalem of Lithuania” and even served on the official *Beis Din* of the Chief Rabbi, **R’ Chaim Ozer Grodzensky ZT”L**. He had seen the great city at its height of spiritual accomplishment and now, as he walked the streets of the Jewish ghetto, his eyes were awash with tears. Gone were the hundreds of *Batei Medrashos*, the thousands of *yeshivah* students, the *Bais Yaakovs* and *chadarim*. But R’ Gustman was not one to fall to pieces helplessly.

It was September 1945, the week of *Aseres Yimei Teshuvah*, 5705, and the *Shearis HaPleita* of Vilna wandered aimlessly through the town. R’ Gustman called together a group of builders, people he had known from a bygone era, and asked them if they can build a structure using the remaining foundation of the Great City Synagogue and the Gra shul, for the upcoming *Yom Kippur* services. The construction crew got right on it and within a few days, an actual building was in place - a huge cavernous shell that could hold over two thousand people. Announcements were posted and that year, close to three thousand men and women (there were almost no children) davened the *Yom Kippur tefillos* in Vilna.

Eyewitness accounts would later tell of the powerful intensity of the prayers that *Yom Kippur*. For a full night and day, tears flowed freely and the screams and cries of the heartbroken Jews reverberated mightily off the newly constructed walls. From the women’s section came an incessant hum of weeping and wailing which never let up all throughout the entire day. When the time came for *Kaddish*, there was practically no one left to respond “*Amen*” as thousands of people joined together in this tearful prayer. R’ Gustman led the prayers for a portion of the day and even spoke on the holiness of *Yom Kippur* and the importance of remembering the dead through the *Yizkor* prayer. By the time *Neilah* had ended, a river of tears had washed its way through the reconstructed Great City Synagogue of Vilna.

And then something incredible happened. The day after *Yom Kippur*, suddenly, and without the slightest warning, the entire building collapsed. Not just the makeshift walls, but even the foundation shifted unstably and led to its massive demolition. By the grace of *Hashem*, there was not one person inside the *shul* when it went down! Had the massive collapse occurred just a few hours earlier, three thousand souls would have been in serious, deadly jeopardy!

R’ Gustman later learned that in fact the foundation was unstable to begin with and the building had no business standing for even the short period of time that it did. Obviously, he reasoned, *Hashem* wished it to remain standing just long enough for the Jews of Vilna to pray one last time in this historic place, and the *z’chus* of the Gaon was with them the entire time.

משל למת הדבר דומה

אבינו מלכנו הננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדיקה וחסד והושיענו וגו' (תפילת אבינו מלכנו)

משל: On *erev Yom Kippur*, in the home of the great Rav of Pressburg, **R’ Moshe Sofer ZT”L**, a sense of awe, dread and sincere repentance permeated the home. The **Chasam Sofer** performed every *mitzvah* on that day with extreme deliberation and nothing was taken lightly at all.

It was thus quite unusual when one year, the Chasam Sofer summoned his young daughter and asked her to go on a special mission for him. She was to go to the home of a particular orphan boy and tell him that after the fast was over, her father, the Chasam Sofer, was going to propose a

a *shidduch* between him and a certain orphan girl, who also lived in Pressburg. She was then to go to the other side of town and tell the orphan girl the good news that her father, the *Rav* of Pressburg, found her a match.

His daughter listened as her father told her what to do and was happy to carry out the mission. But before she left, she asked her father, “Can it not wait till after the fast?”

Looking pained and without the slightest bit of irony, the Chasam Sofer replied, “My daughter, I must take this *mitzvah* with me to *shul*. It cannot wait.”

מחשבת הלב

ועובתים וחסרתתי פני מהם וזה לאכל ומצאנו רעות רבות וצרות וכו' (לא-יא)

Moshe Rabbeinu warns the people that there will come a day when *Hashem* will hide Himself from them. רעות רעות. “*Many evils and troubles will befall them.*” The word “רעות” is the *gematria* 676. In the *Tochacha (Parshas Ki Savo)*, *Moshe Rabbeinu* listed 98 *klalos* (curses) containing a total of 676 words. The Name of *Hashem* (י-ה-ו-ה) - which has a *gematria* of 26 - appears in the *Tochacha* 26 times. 26 x 26 = 676. Obviously, there is a common thread here. My *machshava* is that the Name of *Hashem* - the representation of *Midas HaRachamim* - is found in every word and every aspect of the curses, and thus, even when *Hashem* is hidden - “החסרתתי פני מהם” - He is still there watching over and guiding us. If a person will repent and follow the *Torah* and *mitzvos* of *Hashem* like he is supposed to, he can turn those 98 curses into actual blessings. This is *pshat* in the *posuk* in *Tehillim* (לד-כ): “רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו” - there is much *tzaros* and “רעות” - curses and negativity towards a *Yid* when he has strayed from the true path - there are 676 curses that will befall him, אבל” - from all of them *Hashem (Midas HaRachamim)* will save him and turn those curses into *berachos*.

Towards the end of “*Avinu Malkeinu*,” we mention the *mitzvah* of *Kiddush Hashem* with three different expressions.

“עשה למען הרגום ... עשה למען טבוחים ... עשה למען באי באש ובמים על קדושו שמך”. Why are all three necessary when they seemingly mean the same thing? The answer is that the first two refer to those people who were killed and slaughtered, ר.ל. But the third refers to those who went on living. Those people who went through water and fire, traveled great distances and lived through the terrible Holocaust - and went on living a life of *Kiddush Hashem*! It is their *z’chus* that we ask *Hashem* to look to. **Rav Gifter ZT”L** once said: “It’s harder to live a lifetime of *Kiddush Hashem* than to die in one second *Al Kiddush Hashem*.”

DRUSH V’CHIDDUSH

שובה ישראל עד ה' אלקיך כי בשלת בעוונך וגו' (הושע יד-ב)

The *Medrash* (בר פד-יט) relates that when Reuven, the son of Yaakov, repented for the sin of removing his father’s bed from Bilhah’s tent, the Holy One blessed be He, said to him: “Because you were the first to give an opening to the concept of repentance, your descendant Hoshea will be the prophet of repentance, saying, ‘שובה ישראל עד ה' אלקיך’, *Return, Israel, until Hashem, your Lord.*” Many commentators wonder why Reuven was considered the first to introduce the concept of *Teshuva*. After all, the *Medrash* tells us that *Adam Harishon* repented for his sin of eating the forbidden fruit. Likewise, Kayin also repented for the sin of killing his brother Hevel, saying, “*Is my sin too great to bear?*”

R’ Yisroel Bollag Shlit’a (*Rosh Kollel* of *Ohalei Yom Tov* in Toronto) gives a unique and simplistic explanation: *Adam Harishon* and Kayin did indeed do *Teshuva*. However,

EDITORIAL AND INSIGHTS ON THE MIDDAH OF ... תשובה

דרגה יתירה

FROM THE WELLSPRINGS OF R’ GUTTMAN - RAMAT SHLOMO

ועל התשובה מראש הכתובתנו ... (סדר הפליחות)

Many people walk around during these *Aseres Yimei Teshuva* and say, “I must do *Teshuva*!” But in truth, they have no idea WHAT to do! According to *Chazal*, the four steps of *Teshuva* are: 1) Regret. 2) Letting go of sin. 3) Verbal confession. 4) Resolution not to repeat the sin in the future. *Min HaTorah*, the main aspect of *Teshuva* is the verbal confession. Thus, if you regret the sin and never repeat it, according to the *Torah*, you have still NOT done *Teshuva*! Why not? Well, “תשובה” literally means to return. When we do *Teshuva*, we are returning to OURSELVES! We are returning to the pure *neshamos* that are hidden inside of us. The purpose of atonement is so that we remove all the trappings on our souls that our sins have created. Each sin causes a partition between us and *Hashem*, creating blockages which do not allow us to experience *Hashem*’s kindness. *Teshuva* is the process of coming close to *Hashem* by removing the barriers caused by our sins!

Since *Teshuva* was around even before the world was created, it does not conform to the laws of nature. It is unnatural and miraculous in that it literally erases our sins as well as all the ramifications caused by them. *Teshuva* RETURNS us to our pure and holy souls and allows us to feel the love, mercy and kindness of *Hashem*. This is the essence of *Teshuva* and this is the purpose of a *Yid*’s existence. For this reason, verbal confession is so important. The other three steps are truly important but if the purpose of *Teshuva* is to come close to *Hashem* then we have to connect to Him. We have to speak directly to Him and say, “*Hashem*, I love You, and I am so sorry that I caused You pain by not doing Your will.” By having a conversation with *Hashem*, we are connecting with Him - and that is what *Teshuva* is all about! Like the *Torah* says ... It is very much in your reach! May our *Teshuva* be accepted and may we all be sealed for a wonderful year filled with all *Hashem*’s sweet blessings.

On behalf of thousands of Shomer Shabbos Jews - www.chickensforshabbos.com - the charity that simply feeds & clothes Shomer Shabbos Jews in Pretz, Yisroel with zero overhead